

Universitatea "Ovidius" din Constanța
Facultatea de Arte

***Simpozionul Internațional
"Învățământ, Cercetare, Creație"
Ediția a IV-a***

16 - 17 iulie 2013

Coordonatori:

Conf. univ. dr. Hanțiu Daniela

Conf. univ. dr. Frățilă Mariana

Conf. univ. dr. Daniela Cojocaru

Lect. univ. dr. Mirela Kozlovsky

Lect. univ. dr. Gavril Borodan

Lect. univ. dr. Octavian Denis Velescu

Prep. univ. drd. Ovidiu Felipov

Moderator:

Lect. univ. dr. Mirela Kozlovsky

Redactare și tehoredactare: Lect. univ. dr. Octavian Denis Velescu

Concepție grafică afiș și program de sală: Prep. univ. drd. Ovidiu

Felipov

Participanți:

Conf. univ. dr. Constantin APOSTOL

Facultatea de Teologie Ortodoxă, Universitatea București

Lect. univ. dr. Gavril BORODAN

Facultatea de Arte, Universitatea *Ovidius* din Constanța

Lect. dr. univ. Andreea BRATU

Facultatea de Arte, Universitatea *Ovidius* din Constanța

Conf. univ. dr. Daniela COJOCARU

Facultatea de Arte, Universitatea *Ovidius* din Constanța

Asist. univ. drd. Liliana CORNILĂ

Facultatea de Arte, Universitatea *Ovidius* din Constanța

Prof. univ. dr. ing. Ioan CURTU

Președinte ARACIS

Conf. univ. dr. Mihai FLOROIU

Expert academic ARACIS

Ș. I. dr. ing. Mariana Domnica STANCIU

Expert academic ARACIS

Prof.univ.dr. Mirela DAMIAN,

Universitatea *Ovidius* din Constanța

Conf.univ. dr. Constantin RIZESCU,

Universitatea *Ovidius* din Constanța

Asist.univ.drd. George Cosmin DAMIAN

Universitatea *Transilvania* din Brașov

Asist.. univ. dr. Geo DOBRE

Facultatea de Arte, Universitatea *Ovidius* din Constanța

Professeur agrégé Liviu DOSPINESCU

Université Laval

Prep. univ. drd. Ovidiu FELIPOV

Facultatea de Arte, Universitatea *Ovidius* din Constanța

Conf. univ. dr. Mariana FRĂȚILĂ

Facultatea de Arte, Universitatea *Ovidius* din Constanța

Asist. univ. drd. Mihaela GÂRLEA

Universitatea de Arte „George Enescu”, Iași

Asist. univ. dr. Clara GHIUVELICHIAN

Facultatea de Arte, Universitatea *Ovidius* din Constanța

Conf. univ. dr. Daniela HANȚIU

Facultatea de Arte, Universitatea *Ovidius* din Constanța

Lect. univ. dr. Loredana IATEȘEN

Universitatea de Arte *George Enescu*, Iași

Asist. univ. dr. Mihai – Cosmin IATEȘEN

Facultatea de Teatru, Universitatea de Arte *George Enescu*, Iași

Asist. univ. dr. Irina IONESCU

Facultatea de Arte, Universitatea *Ovidius* din Constanța

Conf. univ. dr. Luchian IONESCU

Facultatea de Arte, Universitatea *Ovidius* din Constanța

Lect. univ. dr. Mirela KOZLOVSKY

Facultatea de Arte, Universitatea *Ovidius* din Constanța

Lect. univ. Barney McCULLAGH

Universitatea din Cambridge, UK

Lect. univ. dr. Ruxandra MIREA

Facultatea de Arte, Universitatea *Ovidius* din Constanța

Prep. univ. Mirabela MOROȘANU

Facultatea de Arte, Universitatea *Ovidius* din Constanța

Conf. univ. dr. Radu NICULESCU

Facultatea de Arte, Universitatea *Ovidius* din Constanța

Actor / Regizor Liviu PANCU

Teatrul Național Târgu Mureș; Director Teatrul Scena / Cetatea Târgu Mureș

Prof. univ. dr. Mariana POPESCU

Facultatea de Arte, Universitatea *Ovidius* din Constanța

Asist. univ. drd. Ștefan ROMAN

Universitatea de Arte din Târgu-Mureș

Prep. univ. drd. Cuciuc ROMANESCU Laura Sinziana

Facultatea de Arte, Universitatea *Ovidius* din Constanța

Asist. univ. dr. Adrian ROȘU

Facultatea de Arte, Universitatea *Ovidius* din Constanța

Ș. I. dr. ing. Mariana Domnica STANCIU; Prof. univ. dr. ing. Ioan

CURTU Prof. univ. dr. ing. Călin ROȘCA

Facultatea de Inginerie Mecanică Universitatea *Transilvania* din Brașov

Lect. univ. dr. Delia STOIAN-IRIMIE

Academia de Muzică *Gheorghe Dima* Cluj-Napoca , Filiala Piatra-Neamț

Lect. univ. dr. Adela-Codruța ȚĂRC

Academia de Muzică *Gheorghe Dima* Cluj-Napoca Filiala Piatra-Neamț

Pianist Lorena TECU

New England Conservatory of Music, Boston

Prof. univ. dr. Vasile VASILE

Depart. Arte, Facultatea de Teologie Ortodoxă, Universitatea din Pitești

Prof. univ. dr. Laura VASILIU

Universitatea de Arte „George Enescu” Iași

Asist. univ. dr. Iliana VELESCU

Facultatea de Arte, Universitatea *Ovidius* din Constanța

Lect. univ. dr. Octavian Denis VELESCU

Facultatea de Arte, Universitatea *Ovidius* din Constanța

Fresca bizantină și marea artă a lumii

Conf. univ. dr. Constantin APOSTOL

Facultatea de Teologie Ortodoxă, Universitatea București

Astăzi, discursul „oral” al plasticianului a devenit una din sursele principale ale înțelegerii profunzimilor actului artistic și majoritatea gesturilor sale estetice nu poate fi atacată fără a-i urmării acestuia și contribuția poetică alternativă, care are rolul de a fixa cadrele intelectuale ori spirituale ale operei.

Școala românească de teatru și piața muncii; trecut și prezent.

Autor : Lect. univ. dr. Gavril BORODAN

Facultatea de Arte, Universitatea *Ovidius* din Constanța.

Este actoria o știință sau poate „juca” oricine teatru? Acum 2500 de ani grecii nu aveau școli de teatru, dar aveau teatre în aer liber cu 20.000 de locuri. Spectacolele erau subvenționate de stat și de cetățenii bogați.

La începutul secolului XVII, Londra avea două sute de mii de locuitori, douăzeci de companii teatrale importante, opt teatre cu o capacitate între 500 și 1.500 de locuri fiecare. Dramaturgii Greciei antice scriau într-o viață peste o sută de tragedii. William Shakespeare a scris în 21 de ani, 37 de capodopere.

Nu peste mult timp, noi românii am putea sărbători două secole de la înființarea primului teatru și a primei școli de teatru. În acest răstimp au cochetat cu legile dialogului peste 1200 de dramaturgi. Azi avem școli, actori, teatre. Și totuși...pe buzele multora stăruie întrebarea: Mai au românii nevoie de teatru?

Medalion Charles Valentin Alkan (1813-1888). 200 de ani de la naștere

Autor: Lect. dr. univ. Andreea BRATU

Facultatea de Arte, Universitatea *Ovidius* din Constanța

De aproape două secole învăluită într-un misterios con de umbră, viața și opera muzicală a lui Charles Valentin Alkan traversează Istoria fiind reconfirmată valoric târziu, de contemporaneitate.

Cu ocazia aniversării a 200 de ani de la nașterea acestui compozitor, profesor și virtuoz al pianului, exponent stilistic al Romantismului Francez, prezenta lucrare propune o scurtă incursiune biografică, cu trimiteri culturale, sociale și muzicale (câteva considerații asupra principalelor opusuri pentru pian).

Trei piese pentru pian op.18 de Mihail Andricu – rafinament si originalitate

Autor: Conf. univ. dr. Daniela COJOCARU

Facultatea de Arte, Universitatea *Ovidius* din Constanța

Un intelectual de prestigiu și un autentic om de cultură, Mihail Andricu a lăsat posterității o creație ce se remarcă printr-o originalitate inconfundabilă. Cele ***Trei piese pentru pian op. 18*** compuse în 1933 reprezintă trei miniaturi ce se disting printr-o tematică în care muzica tradițională românească este prezentă sub forma unor celule, turnuri melodice și ritmice specifice, prezentate în limbajul rafinat propriu compozitorului. Armoniile ce izvorăsc din diferite structuri modale, lumea *colindului românesc* ce se oglindește în opera lui Mihail Andricu ca o întoarcere la origini, sunt atributele unei opere în care sunt valorificate elementele arhetipale ce conferă expresivitate și originalitate.

Veșmântul, simbol al identității

Autor: asist. univ. drd. Liliana CORNILA

Facultatea de Arte, Universitatea Ovidius din Constanța

Veșmântul, simbol al identității își propune să atingă subiecte precum vestimentația-mijloc de comunicare, relația veșmântului în raport cu un sistem de referință publică, modalitatea de interpretare a indicilor sociale prin costum, managementul înfățișării și interesul vestimentar, rolul imaginii, implicit al costumului ca suport al memoriei în istoria unui popor.

Cultura calității și excelența în învățământul superior românesc în lumina schimbărilor continue ale pieței muncii

Autori:

Prof. univ. dr. ing. Ioan CURTU

Președintele ARACIS

Conf. univ. dr. Mihai FLOROIU

Expert academic ARACIS

s.l. dr. ing. Mariana Domnica STANCIU

Expert academic ARACIS

Calitatea educației este dovedită atât prin profesionalismul absolvenților, cât și prin recunoașterea pe plan național al performanței cunoașterii științifice a profesorilor activi din universități. Calitatea învățământului superior a devenit în epoca modernă una dintre valorile definitorii ale vieții între zidurile cetății universitare și ale afirmării universității în societate. Caracteristicile actuale ale învățământului superior: masificarea învățământului superior; creșterea numărului și diversificarea furnizorilor publici și privați; dezvoltarea rapidă a învățământului superior nu numai ca un serviciu public; dar și ca un serviciu negociat pe baze comerciale; schimbarea dramatică a interacțiunii dintre profesor și student; creșterea rapidă a cooperării internaționale. Calitatea învățământului superior este astfel definită și

garantată nu de universitate, ci din afara universității; majoritatea angajatorilor descriu universitățile ca fiind instituții închise, conservatoare, neracordate la cerințele și dinamica pieței muncii, la dezechilibrul între cantitatea și calitatea absolvenților, la dezechilibrul dintre teorie și practică, dar și la pregătirea neadecvată a unor cadre didactice din sistemul universitar. Studiile realizate în cadrul proiectului ACADEMIS derulat de ARACIS în perioada 2008- 2011 au relevat că: interesul companiilor de a recruta absolvenți de universitate variază atât în funcție de domeniu, cât și în raport cu percepțiile generale pe care aceștia le au despre calitatea pregătirii oferite de universitate; companiile de dimensiuni mai mari, cu peste 2000 de angajați, dar și companiile publice par a fi mai interesate de recrutarea noilor absolvenți, comparativ cu firmele mici, care preferă să angajeze în general persoane cu experiență; există o opinie majoritară a angajatorilor în ceea ce privește importanța competențelor cognitive, funcțional - acționale și personale, mai ales în cazul domeniilor în care relațiile cu clienții, creativitatea și sociabilitatea sunt elemente esențiale în îndeplinirea sarcinilor de lucru; creativitatea, spiritul critic și gândirea analitico-sintetică sunt competențe pe care angajatorii și-ar dori să le întâlnească la proaspeții absolvenți. În concluzie, prezentarea vizează evidențierea unor aspecte privind percepția studenților, cadrelor didactice și angajatorilor cu privire la serviciile, nivelul de cunoștințe și competențe utile pe piața muncii pe care universitățile le oferă studenților.

Stimularea creativității în sport

Autori: Prof.univ.dr. Damian Mirela¹, Conf.univ. dr. Rizescu Constantin¹, Asist.univ.drd. Damian George Cosmin²

¹Universitatea Ovidius din Constanța, 2 Universitatea Transilvania din Brașov

9

Studiul se axează pe cercetări privind identificarea elementelor de creativitate în activitatea sportivă și valorificarea în vederea măririi potențialului performanțial.

Filmul politic la Costa Gavras – tradiție și inovație

Autor : Asist. univ. dr. Geo DOBRE

Facultatea de Arte, Universitatea Ovidius din Constanța

Am vrut sa vorbim despre adevarul universal al mecanismelor coruptiei, despre capcanele prostiei universale, despre maretia universala a curajului. Jorge semprun-scenarist.

Teatrul ca joc de roluri: "Creația într-un regim opresiv", un proiect didactic

Autor: Professeur agrégé Liviu DOSPINESCU

Université Laval

Propunem spre prezentare și dezbattere un proiect didactic experimental pe care l-am condus la Universitatea Laval în cadrul cursului Théâtre et société. Aflat la confluenta studiilor teatrale, sociologice și antropologice, acest proiect vine ca răspuns la o serie de întrebări în plan didactic: în ce mod se pot aborda raporturile dintre artă și societate specifice regimurilor totalitare în raport cu un public format din studenți ce traiesc într-un mediu social și politic neatins de aceste fenomene socio-politice extreme? Cum îi putem iniția pe aceștia într-o problemă atât de delicată precum cea a fenomenelor manipulării politice? Este suficientă aici o abordare de tip magistral pentru a transmite aceste cunoștințe și pentru a le face înțelese în toată complexitatea lor? Intitulat COPP (de la "Création sous oppression"), proiectul nostru didactic propune, încă din anul 2009, studenților de la Programul de teatru al Universității Laval, un joc de roluri dedicat explorării condițiilor de viață sub regimurile opresive de tip totalitar și adresează studenților următoarele întrebări: Într-un astfel de context politic, actul creației artistice mai este posibil? În ce condiții? Așadar acest proiect are menirea

de a dezvolta o conștiință politică ascuțită prin inițierea în mecanismele propagandei și ale manipulării politice. Vom aborda descriptiv diferite aspecte ale acestui priect didactic experimental luat ca metodă de cunoaștere alternativă a fenomenelor societale sus menționate și vom lua în discuție importanța teatrului ca joc de roluri.

Stilul Brâncovenesc în Arhitectura Religioasă secolele XVI-XVII

Autor : Prep. univ. drd. Ovidiu FELIPOV

Facultatea de Arte, Universitatea „Ovidius” din Constanța

Stilul brâncovenesc apare ca un fenomen artistic complex și inovator, ținând pas cu vremurile noi care se anunță și la care marele voievod și-a pus pecetea unei adevărate personalități, demnă de numele marilor creatori de stiluri artistice românești și de stiluri artistice universale.

„Flamenco” - Tradiție și înnoire

Autor : Conf. univ. dr. Mariana FRĂȚILĂ

Facultatea de Arte, Universitatea *Ovidius* din Constanța

Se pune problema dacă tradiția și flamencoul sunt două concepte care se exclud, sau, mai degrabă, care se presupun reciproc. Ne propunem să răspundem la aceasta întrebare comparând ceea ce poate fi definit ca două stiluri distincte: FLAMENCOUL CLASIC ȘI NOUL FLAMENCO.

Exercițiul de recul al mușchiului diafragm

Autor: Asist. univ. drd. Mihaela GÂRLEA

Universitatea de Arte „George Enescu”, Iași

În această lucrare este prezentată o inovație a solistei și profesoarei Gârlea Mihaela Loredana. Exercițiul de recul al mușchiului diafragm este rezultatul unei cercetări de cinci ani realizată în cadrul Facultății de Teatru și are ca finalitate conștientizarea acțiunii mușchiului diafragm, a importanței bunei funcționări a acestuia, precum și creșterea randamentului diafragmului în actul vorbirii și al cântatului. După cum bine se știe, mușchiul diafragm joacă un rol esențial în respirația artistică (a cântăreților și actorilor), de aceea este necesară elaborarea unor metode și mijloace care să faciliteze înțelegerea de către utilizatorii instrumentului viu – vocea umană – a acestui mecanism ce contribuie semnificativ în fonație. Lucrarea propune și câteva exerciții practice în scopul de a argumenta necesitatea unei astfel de cercetări.

Expresivitatea și relația cu spectatorul în spectacolul pentru copii

Autor : Asist. univ. dr. Clara GHIUVELICHIAN

Facultatea de Arte, Universitatea *Ovidius* din Constanța

Am vorbit în comunicatul meu despre originea măștilor animaliere, despre caracterul spectaculos al dansurilor cu personaje animaliere și cum aceste procedee au fost preluate și de teatrul pentru copii. Am precizat apoi problemele ce pot apărea în ceea ce privește receptarea acestor personaje de către copii de vârste foarte mici și rezolvarea scenică a lor. Am dat câteva exemple de procedee „fizice,” în acest sens.

Am vorbit apoi despre context , care poate atenua efectul traumatizant asupra copilului, unul din procedee fiind cel al teatrului în teatru iar altul cel al reacției celorlalte personaje față de personajul potențial terifiant.

Un alt procedeu de rezolvare scenică în ceea ce privește receptarea personajelor de către copii cu vârste foarte mici ține și de realizarea plastică a personajului și de vocea lui , procedee prin care se pot obține efecte comice.

Am vorbit apoi despre evoluția teatrului pentru copii și despre tendința ca personajele animaliere care au fost inițial negative să fie „degradate”, din această funcție . Folosind câteva exemple din povești am arătat că există o evoluție firească , rezultată din evoluția societății și culturii în general. Am povestit apoi cum vreme de mii de ani copii erau educați prin asemenea povești dar cu trecerea timpului a apărut opinia că acest tip de emoții ar dăuna celor mici.

În final am precizat că un copil la ora actuală este agresat chiar în viața reală de atitudinea părinților, de comportamentul violent al oamenilor din jurul lor, de filmele de groază realizate cu mijloacele animației așa încât nevinovatele basme strămoșești par mult mai puțin nocive.

Improvizația - drumul către libertatea de creație

Autor : Conf. univ. dr. Daniela HANȚIU

Facultatea de Arte, Universitatea Ovidius din Constanța

În jurul improvizației se află – în ciuda clasificărilor, paradoxurilor și demonstrațiilor imediate – un spațiu liber, un cerc al libertății de creație. Sigur, cu cât bagajul creator al individului este mai bogat, cu cât imaginația și dezinvoltura sunt mai complexe, cu atât spațiul este mai larg. Aici, în acest spațiu imediat, se petrec toate procesele importante ce pun în mișcare mecanismul improvizației.

Influențe ale operei expresioniste în cultura muzicală rusă: Igor Stravinski, Serghei Prokofiev, Dmitri Șostakovici

Lect. univ. dr. Loredana IATEȘEN

Universitatea de Arte *George Enescu*, Iași

În opera din prima jumătate a secolului XX, constatăm tendința de ramificare a Expresionismului în alte culturi, al căror specific permite asimilarea controverselor unui curent protestatar, prin adaptarea atmosferei și tipologiei personajelor din formele de teatru standardizate (simbolist, realist, suprarealist, expresionist) pe fondul unor tradiții diferite.

În capodoperele scenice aparținând unor culturi muzicale diverse, regăsim nuanțe ale expresionismului de factură germană sau stravinskiană, redate prin îngroșarea sau rarefierea trăsăturilor generale ori particulare, prin îmbinarea lor cu alte tendințe europene (Postromantism, Impresionism, Neoclasicism), aspecte observabile din structura libretului, a limbajului, dar mai ales din corespondența directă sau indirectă a muzicii cu textul realist sau simbolic.

Pornind de la percepția diferită asupra expresionismului, manifestat în Germania sau Austria pe anumite coordonate și sub alte forme în culturile muzicale din prima jumătate a secolului XX, ne propunem delimitarea nuanțelor acestui curent, dezvăluite la nivelul esteticii și limbajului sonor în opere reprezentative din spațiul scenic rus: *Vulpea*, sau *Istoria soldatului* de Igor Stravinski, *Dragostea celor trei portocale* de Serghei Prokofiev și *Nasul* sau *Lady Macbeth din Mțensk* de Dmitri Șostakovici.

***Arta construcției unor elemente scenografice
- de la tradiția păpușilor japoneze BUNRAKU,
la sistemele combinate și formele moderne europene, derivate***

Asist. univ. dr. Mihai – Cosmin IATEȘEN

Facultatea de Teatru, Universitatea de Arte George Enescu, Iași

Păpușa *Bunraku* propune o dedublare a actorului prin: *conștiința perfectă* (actorul se vede pe sine) și *corpul perfect* (păpușa eliberată de limitele corpului, de fiziologie și de greutate).

Prin păpușa *bunraku*, actorul este martorul creației sale, realizator și spectator în același timp iar sistemul închis al păpușii a devenit astfel, unul compus, plastic, în care oniricul a căpătat o pondere deosebită.

Relația dintre artele plastice și arta animației, valorificând experiența tradiției din arealul cultural asiatic, sursă de inspirație pentru creatorii formelor moderne europene, constituie mediul dezvoltării unor noi mijloace de exprimare, în care expresiile artistice se combină într-un limbaj supus regenerării în timp.

Utilizarea tehnicii *bunraku* în spectacolul de păpuși reprezintă încă o dovadă a prezenței caracterului sincretic al teatrului de animație.

***Colaborarea lui Gabriel Fauré cu interpreții
melodiilor sale***

Autor : Asist. univ. dr. Irina IONESCU

Facultatea de Arte, Universitatea Ovidius din Constanța

Abordând chestiunea țesăturii, a tipului de voce și a tonalității constatăm că marea majoritate a creatorilor de melodii au compus pentru anumiți cântăreți pe care i-au cunoscut personal. Însă aceasta nu este o

regulă generală, fiecare compozitor urmând și cerințele impuse de personalitatea sa.

Studiul își propune să evidențieze câteva aspecte importante. Pe de o parte să construiască o imagine cât mai precisă despre ceea ce au însemnat marile voci ale repertoriului francez în perioada de apariție și afirmare a genului vocal miniatural denumit *mélodie*. Există bineînțelese scrieri, cronici, însemnări, dar ne este cunoscut cât de subiectivă poate fi o persoană care ascultă muzica și încearcă apoi să traducă în cuvinte o senzație sau o emoție. Pe de altă parte, nu este deloc neglijabil gustul estetic al epocii, tradus prin ceea ce reprezenta o interpretare de calitate la începutul secolului XX.

De asemenea sunt sintetizate principalele criterii după care travaliul componistic urmează un anumit tipar, în funcție de tipologiile vocale și chiar particularitățile vocilor aflate la îndemâna compozitorilor de gen.

Într-o secțiune următoare, studiul particularizează, aducând în prim plan interpreții și interpretele cu care Gabriel Fauré a colaborat de-a lungul carierei sale creatoare, atât în calitatea evidentă de compozitor, dar și în aceea de pianist și partener de scenă.

Pentru ca în final, utilizând metoda inductivă, să fie recreat în fața cititorului fenomenul evoluției interpretării miniaturii vocale în Franța, manieră interpretativă total diferită de cea operistică și evoluând în coordonate specifice.

Energia undelor sonore

Autor : Conf. univ. dr. Luchian IONESCU

Facultatea de Arte, Universitatea *Ovidius* din Constanța

Știința măsoară undele sonore ca cicluri pe secundă. Acest mod de măsurare al sunetului se numește frecvență. Acum, fizica modernă, de fapt, ne spune că această dimensiune și altele sunt de fapt compuse din

corzi mici, care vibrează la rate diferite de frecvență. De la electronii, care se deplasează în jurul nucleului unui atom la planetele din galaxii îndepărtate care gravitează în jurul stelelor, totul este într-o stare de vibrație ... prin urmare, cel puțin conceptual, tot ceea ce există creează sunete, fie că sunt audibile sau nu. Rezonanța este vibrația naturală a unui obiect ...frecvența specifică la care vibrează. Fiecare obiect are o frecvență de rezonanță ... chiar dacă o putem percepe în plan audibil sau nu.

Repertoriul muzical al românilor din Timocul de est

Autor : Lect. univ. dr. Mirela KOZLOVSKY

Facultatea de Arte, Universitatea *Ovidius* din Constanța

Populația românească din Bulgaria este dispersată de-a lungul Dunării de la Timoc până la Balcic, pe malul Mării Negre. În aceste zone trăiesc atât aromâni cât și români timoceni sau vidineni. Ei sunt cunoscuți ca fiind vlași, vlahi sau aromâni.

În 1970 se realizează prima culegere sistematică a folclorului muzical timocean. Cele mai interesante categorii folclorice au fost cele care au cunoscut o evoluție mai lentă, considerate exponențele unui strat străvechi. Astfel, pe lângă balade, cântece incluse repertoriului copiilor și cântece vechi, accentul a fost pus pe creațiile aparținând ceremonialului funebru: bocete și cântece rituale funebre. S-au regăsit puternice similitudini cu creațiile folclorice ale românilor de la stânga Dunării.

Prin compararea și analizarea tuturor creațiilor culese cercetătorii au ajuns la următoarea concluzie: repertoriul timocean se identifică cu cel dacoromânesc cu precizarea că cel timocean a rămas în cea mai mare parte

17 într-un stadiu mai puțin evoluat.

Interconexiuni în poezia 'Prognostica' a lui Cicero

Autor: Lect. Barney McCULLAGH

Universitatea din Cambridge, UK

Fragmentele poeziei 'Prognostica' a lui Cicero tratează semnele care prezic vremea. Aceste semne constau în comportamentul anumitor creaturi, în particular păsări (lișița, cioroiul). Vom examina unele dintre rândurile existente în mod amănunțit, și, pe parcurs, vom considera felul în care Cicero, poetul didactic, articulează un curriculum ascuns. Sperăm să arătăm că textul conține interconexiuni care nu numai unesc subiecte care, la primă vedere, par să nu aibă nimic în comun, ci și sugerează că lucrarea are o semnificație care extinde dincolo de preocuparea ei despre vreme. Vom folosi textul stabilit de Jean Soubiran în 'Cicéron: Aratea Fragments Poétiques' (Paris, Les Belles Lettres, 2002).

Eufonii tradiționale și postmoderne în două lucrări electro-acustice ale compozitoarei Ana Szilagyi

Autor: Lect. univ. dr. Ruxandra MIREA

Facultatea de Arte, Universitatea Ovidius din Constanța

„A compune înseamnă a crea, înseamnă a inventa, a construi, a desfășura procese logice în concordanță cu sensibilitatea individului, în accord cu marele mers înainte al artei, în contextul artelor, al științelor, al societății omenеști în magnificența ei.”¹

Pășind în secolul XXI descoperim arta muzicală aflată într-un proces permanent de redefinire, pe alte paliere, după alte paradigme. Gândirea muzicală este mereu orientată într-o direcție nouă, novatoare și

¹ Hasnaș Irina, Rădoi Corina. *Întâlniri magice, Gândirea muzicală și gândirea despre muzică în acest sfârșit de secol*, interviu cu Wilhelm Georg Berger, Edit. Institutul Cultural Român, pp. 118-119

datorită multitudinii sistemelor de comunicare și de compunere dar, spirala timpului, face posibilă alimentarea permanentă cu esențele trecutului.

Ana Szilágyi se remarcă în acest început de mileniu trei, ca o compozitoare tânără, cu evidente resurse creative, ce poate construi o punte între sistemele de gândire muzicală trecute și viitoare. Are un palmeres uluitor pentru o creatoare atât de tânără, definit prin genurile variate care vădesc o stilistică originală, prin melanjul muzicii noi cu arhetipurile și de ethosul românesc. Ana Szilagyi este artistul care în compoziție a acceptat schimbarea.

„Trauma Medeei”

Autor: Prep. univ. Mirabela MOROȘANU

Facultatea de Arte, Universitatea *Ovidius* din Constanța

Făcând o retrospectivă începând cu Euripide și sfârșind cu Neil LaBute, personajul Medeea este o creație a pasiunii dusă la extrem. Fiecare dramaturg în parte a pictat portretul Medeei în diferite culori, încercând s-o dezvinovățească sau dimpotrivă să o acuze pentru vorbele și faptele izvorâte dintr-o pasiune fără margini. În crearea personajului, actorul trebuie să ia în calcul toate datele referitoare la pasiune și să fie imparțial în dezbaterile sincere a simțămintelor sale. Actorul trebuie să-și cunoască foarte bine persoana, să-l înțeleagă și să-l iubească pentru a putea să facă un autoprotret începând de la culorile antichității, până la cele contemporane. Trauma Medeei este de fapt "experiența care distruge inocența, dar te și conduce înapoi la ea".

Despre disciplină, rigoare și profesionalism

Autor : Conf. univ. dr. Radu NICULESCU

Facultatea de Arte, Universitatea *Ovidius* din Constanța

Am abordat o temă care mă macină de multă vreme și care se referă, nu numai la profesia de actor, ci și la aceea de dascăl, se referă la una din marile probleme cu care ne confruntăm în munca la catedră, uneori și prin teatre, și anume: cu lipsa unei discipline, a unei rigori, a unei ținute profesioniste, a unui mod de gândire și acțiune, indispensabile randamentului artistic și calității spectacolelor, a procesului didactic.

Se spune că pasiunea este marele motor al creațiilor artistice. Dar este oare posibil ca o mare pasiune să fie concepută fără o disciplină de fier? Putem oare să ni-l inchipuim pe George Enescu fără acele zece ore de exerciții pe zi? Sau pe Paganini fără degetele învinețite în copilărie de tatăl său, pentru a ajunge la acea virtuozitate care a uimit lumea? Marii artiști cunosc lucrul acesta și se supun cât se poate de firesc rigorilor unei discipline foarte stricte. Este atât de mare întrepătrunderea dintre disciplină, conștiință profesională, pasiune și talent, încât, după cum se comportă un student actor, sau un actor profesionist în munca de creație, poți vedea, cu siguranță, ce nivel artistic e în stare să atingă vreodată.

Gestul între necesitate și simbol, profan și inițiat

Actor / Regizor Liviu PANCU

Teatrul Național Târgu Mures; Director Teatrul Scena / Cetatea Târgu Mures

Puterea artistului într-o constientizare a sitemelor valorice impuse în actul învățării și autodepasirea în timpul creației. Necesitatea înțelegerii Revelației Divine Primordiale în semnificațiile imediate ale Timpului Contemporan, redefinite în Actul Creator.

Contribuții remarcabile în domeniul cercetării muzicologice: Viorel Cosma – la 90 de ani

Autor : Prof. univ. dr. Mariana POPESCU

Facultatea de Arte, Universitatea Ovidius din Constanța

Muzicologul Viorel Cosma a desfășurat o activitate muzicală plurivalentă: pedagog, muzicolog, critic muzical, lexicograf, dirijor de cor.

Cercetările sale muzicologice au avut în prim plan muzica românească de la începuturi, până la compozitorii, muzicologii și interpreții contemporani, fiind posesorul unor informații prețioase legate de muzica românească, în sertarele sale aflându-se fișele a peste 10.000 de compozitori, dirijori, interpreți, un volum de muncă uriaș care avea să fie teaurizat în magistrala epopee a muzicii românești: cele 10 volume *Muzicieni din România* – lexicon și volumele I, II- *Enciclopedia muzicii românești*.

A dedicat monografii compozitorilor: Ciprian Porumbescu, Gheorghe Dima, Ion Vidu, I. Ivanovici, George Enescu, Béla Bartók, Dimitrie Cuclin, Dinu Stelian; dirijorilor: Egizio Massini, George Georgescu, Sergiu Celibidache, Marin Constantin; interpreților: Elena Teodorini, Dinu Lipatti; criticilor: Nicolae Filimon, Teodor Burada.

Viorel Cosma ocupă un loc singular, în calitatea sa de „enescolog”, publicând până în prezent, 19 volume despre Enescu, aducând astfel, o contribuție capitală în prezentarea imaginii celui mare muzician român.

Paralizia circulară a introspecției ca scop în sine - speculații hermeneutice pe baza câtorva fragmente din romanul Molloy.

Autor: Asist. univ. drd. Roman ȘTEFAN

Universitatea de Arte din Târgu-Mureș

Opera lui Samuel Beckett e înțesată pretutindeni cu aluzii biblice. Chiar dacă multe dintre ele în registru parodic, sunt o reluare a dezbaterii

intelectuale cu privire la existența lui Dumnezeu. Mai mult, Beckett se concentrează asupra traumei ce se desprinde din imposibilitatea ființei de a suporta atributul conștiinței de sine. Tacticele de subminare a ființei au ca și corespondent imediat, strategii de subminare a limbajului. În prima parte studiului, putem avansa ipoteza că personajele lui Samuel Beckett nu sunt străine de seducția tăcerii, în sens teologic.

Drept urmare, periplul existențial al personajelor, consistă adesea în faptul că pornesc, pur și simplu, *la drum*, sau sunt *pe drum*. Sau urmează a porni. Deși Beckett pune în scenă cupluri, sau mai bine spus, tandemuri (vezi Vladimir și Estragon, Mercier și Camier, ș.a.) depistăm însingurarea văzută ca și popas inițiat, pe care o analizăm în a doua parte a studiului.

Pictorul Theodor Aman și Războiul Crimeii

Autor: Prep. univ. drd. Cuciuc ROMANESCU Laura Sinziana

Facultatea de Arte Universitatea *Ovidius* din Constanța

La 1877, odată cu izbucnirea *Conflictului oriental*, când serviciul de presă a fost foarte bine organizat, iar redacțiile s-au luat la întrecere pentru a le crea trimișilor speciali condiții de lucru prielnice, precum și spații speciale de tipărire a materialelor trimise de pe câmpul de luptă, apare și se impune *corespondentul de front* sau *artistul special*, un nou tip de gazetar și artist în același timp.

În ceea ce privește apariția și dezvoltarea documentarismului de război la noi în țară, pionierul acestui gen este Theodor Aman, a cărui activitate în acest domeniu s-a evidențiat încă din timpul *Războiului Crimeii*. Artistul s-a evidențiat drept cel mai prolific și cel mai ilustru autor de compoziții inspirate de trecutul național. G. Oprescu afirma, pe bună dreptate, că „în tabloul istoric el este unic.”² La rândul său, Vasile Florea, consideră că Theodor Aman nu face „decât să illustreze «sfânta carte»

² G. Oprescu, *Locul lui Theodor Aman în cultura românească*, în “Studii și Cercetări de Istoria Artei”, nr. 3-4/iulie-decembrie 1956, p. 103.

unde se află înscrisă gloria străbună” realizând astfel „un vast capitol de pictură istorică, cel mai consistent din arta românească”³, cum reiese și din lucrările executate de artist în urma experienței trăite pe frontul din Crimeea.

Atât din punct de vedere al tematicii abordate cât și a tehnicii artistice, influența artistului asupra generațiilor de pictori români care se formează după 1864, anul înființării Școlii românești de pictură din București⁴, este uriașă.

Elemente de dramaturgie a operei Rigoletto

Autor: Asist. univ. dr. Adrian ROȘU

Facultatea de Arte, Universitatea Ovidius din Constanța

Rigoletto este o dramă cutremurătoare de pasiune, trădare, iubire paternă și răzbunare care îl are ca erou pe bufonul cocoșat de la curtea Ducelui de Mantua. Ideea subiectului operei i-a fost sugerată compozitorului de impresia puternică pe care a avut-o asupra sa piesa de teatru a lui Victor Hugo (1802 – 1885), *Le Roi s’amuse*. Asemenea scriitorului francez, Verdi aduce în atenție monstruosul prin prisma sa de a judeca binele și răul, dreptatea și nedreptatea, utilizând întreaga gamă a armelor geniului său.

Secretul realizării dramaturgiei sale fascinante îl dezvăluie însuși compozitorul, în scrierile sale: “ceea ce este necesar mai presus decât orice este muzicalitatea: foc, spirit, vigoare, entuziasm”. Acestei rețete Verdi îi adăuga însă standardele ridicate pe care le impunea libretistilor săi pentru ca fuziunea muzică – text să poată conduce la perfecțiunea unității și coerenței întregului către care tindea. Insistența sa în apelul la surse de inspirație celebre aparținând unor autori nu mai puțin celebri îl

³ Vasile Florea, *Theodor Aman*, Editura Monitorul Oficial RA, București, 2010, pp. 65-67.

⁴ Constantin Prut, *Dicționar de artă modernă și contemporană*, Editura Univers Enciclopedic, București, 2002, p. 19.

conduce inevitabil la impunerea unui nou concept de operă, a dramei ca operă, și nu a operei ca dramă. Verdi era de părere că elementul primordial în construcția dramei este muzica; iar pentru crearea genului complex și spectaculos care este opera, ei trebuie să i se adauge poezia, cântul, dansul și scenografia – toate acestea la înălțimea valorică a muzicii. Structurată pe trei acte din care doar primul este împărțit în două tablouri, opera *Rigoletto* are totuși o coerență nemaiaținsă și nedepășită de Verdi în creațiile anterioare, respectiv ulterioare.

Mecanica aplicată în artă - bisericile din lemn

Autori:

Ș. I. dr. ing. Mariana Domnica STANCIU; Prof. univ. dr. ing. Ioan CURTU, Prof. univ. dr. ing. Călin ROȘCA

Facultatea de Inginerie Mecanică, Universitatea Transilvania din Brașov

Monumentele cele mai importante din Maramureș, alături de case și porți sunt bisericile din lemn care sunt construite încă din anii 1390 și până în prezent. Acestea au devenit un simbol național al credinței, statorniciei și legăturii indestructibile dintre români și natură, putând fi văzute, în ultimul timp, nu numai în zona Maramureșului, ci în toată țara. O parte dintre bisericile vechi din lemn sunt incluse în patrimoniul UNESCO. Fiecare biserică din lemn are specificul ei, alcătuind în ansamblul lor un tot unitar original, recunoscut ca o culme a construcției europene în lemn și stau cu cinste alături de cele mai remarcabile opere ale genului pe plan mondial. Tehnica de construcție a bisericilor românești din lemn este cea de dispunere a grinzilor orizontal în structura pereților portanți. Elementul semnificativ, specific bisericilor din lemn este acoperișul din șindrilă fixată pe o șarpantă de lemn, în pante repezi, ceea ce mărește înălțimea edificiului. Acoperișul se prezintă ca o structură unitară pentru întreaga navă a bisericii, cu excepția turnului care, asemeni unei săgeți, țâșnește către cer. Turnul este partea

cea mai importantă din punct de vedere constructiv. Turnul are secțiunea pătrată la partea inferioară, fiind poziționat deasupra pronaosului și continuând în sus cu o galerie de arcade deschise pentru ca sunetul clopotelor instalate să se audă cât mai departe. Ornamentele întâlnite în sculpturile de pe uși, pereți, stâlpi sunt variate (vegetale, geometrice, etc.) și au semnificații spirituale izvorâte din credința creștin ortodoxă și tradițiile poporului român. Dintre acestea, cele mai întâlnite sunt: arborele vieții, crucea, soarele, roata, coroana, brâul (funia/spirala), semnele florale, zoomorfe și astrele, etc. Turnul este legat organic de structura de bază a bisericii, fiind ancorat cu contravântuiri. Ca exemplu de înălțime amintim biserica din Șurdești (construită în anul 1717), cu înălțimea turnului de 54 m, cea din Plopiș (1798) și cea din Bârsana (biserica nou construită în perioada 1995 – 2005, înaltă de 71 m). Lucrarea prezintă studiul de rezistență și viabilitate a bisericilor din lemn, realizat prin metode moderne de calcul, dovedind că priceperea meșterilor a dăruit, pe lângă frumusețea și măreția artei în lemn și structuri rezistente, armonioase și zvelte.

Taraful tradițional moldovenesc

Autor: Lect. univ. dr. Delia STOIAN-IRIMIE

Academia de Muzică, *Gheorghe Dima* Cluj-Napoca, Filiala Piatra-Neamț

În descrierea unui taraf tradițional românesc, cele mai importante criterii ce trebuie a fi luate în considerare sunt zona folclorică și perioada istorică în care funcționează taraful.

Dacă pe întreg spațiul românesc s-au întâlnit nouă modele de alcătuire a tarafurilor instrumentale, specific zonei Moldovei sunt modelele ce aduc în centrul compartimentului acompaniator cobza, țambalul și diferite instrumente de suflat din fanfară. Aceste modele se întâlnesc în practica folclorică și în prezent, inerente fiind unele modificări sau influențe din alte zone folclorice.

Refrenul de sprijin în colindele românești

Autor: Lect. univ. dr. Adela-Codruța ȚÂRC

Academia de Muzică *Gheorghe Dima* Cluj-Napoca, Filiala Piatra-Neamț

Asemănător refrenului de sine stătător, în sensul că are un caracter fix prin revenirea în același loc de la o strofă la alta până la sfârșitul melodiei, refrenul de sprijin este un procedeu de natura artificiilor structurale, fiind parte integrantă a versului prin atașarea unor cuvinte bi- sau trisilabice ce nu afectează structura arhitectonică a strofei. Constatând faptul că în literatura de specialitate acest fenomen este tratat în mod contradictoriu, comunicarea de față încearcă să lămurească problema refrenului de sprijin în melodiile de colindă românească, prin categoriile întâlnite completate de exemple ilustrative.

Charles Ives (1874-1954), compozitor american

Autor: Lorena TECU

New England Conservatory of Music, Boston

Am decis să scriu despre Charles Ives, deoarece am descoperit recent acest compozitor cântând cele două sonate pentru vioară și pian. Abordarea acestei teme a fost o provocare pentru mine, citirea la prima vedere, incitantă, m-a determinat să mă apropii și să înțeleg ritmul său care este destul de complicat. Studiind muzica acestui compozitor am fost atrasă de formele de exprimare.

Charles Ives a fost un compozitor modernist american. El este unul dintre primii compozitori americani de renume internațional, deși muzica lui C. Ives a fost în mare parte ignorată pe parcursul vieții sale. Multe dintre lucrările sale, publicate, nu au fost interpretate în public, chiar dacă au trecut mulți ani de la moartea sa, în 1954. Dar reputația sa

în ultimii ani a crescut foarte mult. Academia de artă „Juilliard” a comemorat 50 de ani de la moartea lui C. Ives prin concerte din muzica lui pe durata a șase zile în anul 2004.

Educația muzicală la frontiera cu alte discipline umaniste

Autor: Prof. univ. dr. Vasile VASILE

Depart. Arte, Facultatea de Teologie Ortodoxă, Universitatea din Pitești

Noua concepție curriculară centrată pe competențe ridică serioase probleme, cărora le trebuie găsite soluții pedagogice și didactice. Printre cele mai spinoase se numără cele care țin de **abordarea interdisciplinară, pluridisciplinară, multidisciplinară, transdisciplinară, disciplinaritate încrucișată etc**, toate fiind abordate de Paul Caravia în lucrarea sa din 1991 – *Discipline, conexiuni, gândire creatoare*⁵.

Problema nu este nouă. Ea a făcut obiectul a nenumărate doctorate, lucrări de perfecționare în învățământ și unele publicate și slujind portofolii, promovări profesionale etc, fără ca lucrurile să fi determinat rezultate vizibile în activitatea educativă. S-a ajuns doar la niște elemente de suprafață, cele mai multe de mare aproximație, majoritatea dictate de interese de moment, tema făcând o carieră deosebită în ultima parte a perioadei comuniste.

⁵ Caravia, Paul - *Discipline, conexiuni, gândire creatoare*, București, Editura științifică, 1991

Pascal Bentoiu, creație și destin. Simfonia a VIII-a, Imagini

Autor: Prof. univ. dr. Laura VASILIU

Universitatea de Arte „George Enescu” Iași

Important discipol al maestrului Mihail Jora (a cărui studii în Germania au fost decisive pentru profilul său creator dar și pentru conținutul școlii de compoziție condusă timp de decenii la București), Pascal Bentoiu își configurează componistică pe baza principiilor clasice germane: rigoarea scriiturii muzicale, coerența formei, dramaturgia simfonică grandioasă, spiritul universalist al inspirației, tematicii, deschiderilor spirituale.

Compozitorul a conceput ultima sa simfonie (1987) ca imagine a vieții și a cosmosului, în corespondență cu cinci capodopere poetice ale umanității: *Eneida* (Vergilius), *Divina Commedia – Infernul* (Dante), *Furtuna* (Shakespeare), *Faust* (Dante), *Coborîrea apelor. Stele'n cer* (Eminescu). Ascendența ideatic-filozofică și îndelungata/variata experiență de simfonist ale autorului se reunesc în virtuozitatea luxuriantă a scriiturii orchestrale din Simfonia a VIII-a, vizând realizarea unei adevărate cosmogonii sonore.

Conceptul relațiilor tematice din perspectiva lui Rudolph Rétí

Autor: Asist. univ. dr. Iliana VELESCU

Facultatea de Arte, Universitatea Ovidius din Constanța

Orice lucrare muzicală pare la prima vedere un fapt obiectiv, însă prin complexitatea și abundența legăturilor devine o manifestare dinamică, schimbătoare și subiectivă. Dacă ideile contrastante existente transmit anumite mesaje prin linii melodice și armonii, realizate într-o unitate structurală printr-o multitudine de secțiuni și părți, atunci sensul

lor va varia, având numeroase posibilități de inter-relaționare, pe care ascultătorul le va percepe conform propriului său impuls creativ.

Aspecte postmoderne în „Studiile pentru pian” de György Ligeti

Autor: Lect. univ. dr. Octavian Denis VELESCU

Facultatea de Arte, Universitatea Ovidius din Constanța

Odată cu publicarea primului volum al *Studiilor pentru pian* (1985), limbajul muzical al lui György Ligeti manifestă o eliberare față de modelele cunoscute marcând totodată, deschiderea către noi orizonturi interpretative. Compozitorul optează pentru alegerea unor algoritmi muzicali ce determină polimetrii și texturi abundente prin intermediul cărora dorește să indice diverse imagini evocatoare.

Tehnica scat sau despre cum se cântă în jazzul vocal

Autor: Asist. univ. drd. Mihaela GÂRLEA

Universitatea de Arte „George Enescu”, Iași

Jazzul, muzică a secolului XX s-a identificat prin câteva trăsături esențiale printre care și tehnica scat de interpretare vocală. Această tehnică a apărut la trompetistul Louis Armstrong în anii '30 și s-a comportat ca o prelungire a instrumentului atât din punct de vedere al sonorității, cât și ca discurs improvizatoric. Această tehnică depinde în primul rând de capacitatea creativă a interpretului în prezentarea temei, dar mai ales în improvizație. Cele câteva exemple din lucrare vor aduce în lumină diferite ipostaze interpretative în tehnica scat de la începutul ei și până în zilele noastre.

